

Mødet den 1. Novbr. 1919.

Fraværende: Brammer.

1. (J. Nr. 43—1919). **Udskrift af Forhandlingsprotokollen for Ekspropriationskommissionen vedrørende Personbanegaardens Udvidelse.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 23¹⁹—1919). **Beretning om Brandvæsenet for 1918—19.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 23²⁰—1919). **Beretning om de offentlige Lystanlæg for 1918—19.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 43 og 124—1919). **Indkaldelse til Taksationsforretning vedrørende Aarhus Person- og Godsbanegaard.**

Til at deltage i Taksationsforretningen valgtes Borgmesteren og Bech.

5. (J. Nr. 361—1919). **Forslag til nyt Lønregulativ for Aarhus Kommunes Embeds- og Bestillingsmænd m. fl. — 2. Behandling.**

Møller skulde fatte sig i Korthed, da der efter den udførlige 1. Behandling ikke var Anledning til at komme ind paa en større Forhandling. Der forelaa en Del Ændringsforslag og Andragender, hvoraf Lønudvalget havde tiltraadt en Del. De vigtigste Forandringer i Forslaget var følgende: Dyrtidstillægene foresloges ændrede til 600 Kr. for gifte og 200 Kr. for ugifte. Dyrtidstillæget

til Arbejdsmændene foresloges ændret til 25 Øre pr Time baade for faste og løse Arbejdere. 9. Lønklasses Slutløn foresloges forhøjet fra 3000 Kr. til 3200 Kr., hvilket var sket for at imødekomme Handels- og Kontormedhjælperne, og Udvalget mener, at de dermed maa være tilfredse. Det maatte ogsaa kaldes en ganske pæn Stilling, naar man tog i Betragtning, at det var unge Mennesker, og at de havde Anledning til at rykke op i 2. og 1. Assistentklasse. Imidlertid havde Udvalget faaet Meddelelse om, at Handels- og Kontormedhjælperforeningen ikke kunde tiltræde Forslaget, og Foreningen beklagede sig tillige over, at den ikke havde haft Lejlighed til at deltage i en Forhandling om Spørgsmaalet. Dette var dog kun til dels rigtig, idet de havde haft en Mand i Forhandlingsudvalget, og der havde ogsaa været en Forhandling senere, ganske vist uden noget Resultat. I Sammenligning med, hvad der betales af private, kunde Udvalgets Forslag dog kaldes fuldt forsvarlig, og tilmed fandtes her Dyrdestillæg og Pension. Handels- og Kontormedhjælperforeningen havde imidlertid ønsket nye Forhandlinger; men Taleren var meget betænkelig derved. Hvis Lønregulativet nu blev vedtaget, vilde det være farligt at begynde paa yderligere Forhandlinger med en bestemt Klasse, for hvis de derigennem opnaaede Forbedringer, vilde selvfølgelig alle andre Klasser straks melde sig, og saa var man lige vidt. — 10. Lønklasses Slutløn foresloges forhøjet fra 2800 Kr. til 3200 Kr., særlig efter Sygehusudvalgets Ønske, men desværre var Sygeplejerskerne ikke tilfredse dermed, og deres Forening havde ikke kunnet acceptere Forslaget. Sygehusudvalget havde saa foreslaaet, at de skulde udgaa af Lønregulativet, og Taleren an-

tog, at nævnte Udvalg havde forhandlet med dem og kunde opnaa en Overenskomst.

Taleren gennemgik derefter de forskellige Ændringsforslag og Andragender og motiverede kort Lønudvalgets Stilling i de enkelte Tilfælde.

Følgende **Ændringsforslag og Andragender** forelaa :

1. L ø n k l a s s e.

1. Forslag fra Slagtehusudvalget om, at Slagtehusinspektøren, der er gaaet ind paa at give Afkald paa sine Sportler ved Eksportslagtning, rykkes op i 1. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1913.

Under Forudsætning af, at Slagtehusinspektøren giver Afkald paa samtlige Sportler, som han har oppebaaret hidindtil, foreslaar Lønudvalget, at han rykker op i 1. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1916.

Vedtoges.

2. Andragende fra Stadsarkitekten om større Anciennitet end anført i Forslaget, eventuelt et personligt Tillæg. — Ikke tiltraadt af Lønudvalget.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

2. L ø n k l a s s e.

3. Forslag fra Brolægningsudvalget om, at Afdelingsingeniør J. Galthen gives Anciennitet fra 1. Oktober 1913. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

4. Forslag fra Brandkommissionen om, at Brandinspektøren gives Anciennitet fra 1. Oktober 1916. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

3. L ø n k l a s s e.

5. Andragende fra Observator R. Andersen om

Optrykning i 2. Lønklasse. — Ikke anbefalet af Lønudvalget.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

4. L ø n k l a s s e.

6. Forslag fra Kirkegaardsbestyrelsen om, at Bestyreren af Begravelseskontoret gives Anciennitet fra 1. Oktober 1913. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

7. Forslag fra Havneudvalget om, at Havneformanden benævnes »Overformand« og rykkes op i 4. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1919. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

8. Andragende fra Vandværksbestyreren om Optrykning i en højere Lønklasse. — Ikke anbefalet af Lønudvalget.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

5. L ø n k l a s s e.

9. Forslag fra Lønudvalget om, at Dyr lægen ved Mælkekontrollen udgaar af Lønregulativet, og at hans Løn fastsættes ved Behandling af »Andre ansatte«s Lønforhold.

Vedtoges.

10. Forslag fra Skatteinspektøren om, at Fuldmægtig C. Hindby gives Anciennitet fra 1. Oktober 1913, og at Kontorassistent V. Jacobsen udnævnes til Fuldmægtig med Anciennitet fra 1. Oktober 1916. — Ikke anbefalet af Lønudvalget.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

6. L ø n k l a s s e.

11. Forslag fra Kommunebogholderen om, at Kontorassistent af I Grad, J. Thomsen, gives Anciennitet fra 1. Oktober 1913. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

12. Forslag fra Skatteinspektøren om, at Kontorassistenterne af II Grad, Chr. Børgesen, Joh. Richter og H. Laursen. forfremmes til Kontorassistenter af I Grad. — Ikke anbefalet af Lønudvalget.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

13. Forslag fra Sygehusudvalget om, at der bevilges Maskinmesteren paa Kommunehospitalet et personligt Tillæg af 500 Kr. — Lønudvalget foreslaar, at der bevilges Maskinmesteren et Tillæg af 300 Kr. for Over- og Helligdagsarbejde.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

14. Forslag fra Lønudvalget om, at der bevilges Maskinmesteren ved Ting- og Arresthuset et Tillæg af 300 Kr. for Over- og Helligdagsarbejde.

Vedtoges.

15. Forslag fra Brolægningsudvalget om, at Formanden ved Kloakpumpestationen gives Anciennitet fra 1. Oktober 1913. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

16. Forslag fra Lønudvalget om, at Maskinister og Sprøjteførere ved Brandvæsenet bevilges et Tillæg af 200 Kr. for Over- og Helligdagsarbejde.

Vedtoges.

17. Indstilling fra Skoleudvalget om, at Kontorassistent af I Grad paa Skoledirektørens Kontor, J. Hansen, gives Anciennitet fra 1. Oktober 1916. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

18. Forslag fra Havneudvalget om, at Underformanden ved Havnen benævnes Formand og

oprykkes i 6. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1919. — Tiltraadt af Lønudvalget. Vedtoges.

7. L ø n k l a s s e.

19. Forslag fra Fattigudvalget om, at Undersøgerne oprykkes i 6. Lønklasse. — Lønudvalget kan ikke anbefale Forslaget, men foreslaar, at der gives Undersøger M. H. Mortensen Anciennitet fra 1. Oktober 1916.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

20. Forslag om, at Kedelpasser ved Kommunehospitalet, J. Larsen, som er Arbejdsmand, ansættes i 8. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1913.

Vedtoges.

21. Forslag fra Lønudvalget om, at Sirenepasseren ved Havnen oprykkes i 7. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1919 med Bibeholdelse af 200 Kr. for Over- og Helligdagsarbejde

Vedtoges.

22. Forslag fra Udvalget for Bygninger og Inventar om, at der gives Arrestformanden Anciennitet fra 1. Oktober 1913. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

23. Andragende fra Kedelpasser ved »De gamles Hjem«, O. Rolander, om Oprykning i 6. Lønklasse. — Lønudvalget kan ikke anbefale Andragendet, men foreslaar, at der gives ham Anciennitet fra 1. Oktober 1913.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

24. Forslag fra Lønudvalget om, at der gives Kedelpasseren ved Slagtehuset Anciennitet fra 1. Oktober 1916.

Vedtoges.

25. Andragende fra Kedelpasserne om, at samtlige Kedelpassere oprykkes i 6. Lønklasse. — Ikke anbefalet af Lønudvalget.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

8. L ø n k l a s s e.

26. Forslag fra Kommunebogholderen om, at der gives Assistent af II Grad i Kommunebogholderiet, Clausen, Anciennitet fra 1. Oktober 1913. Lønudvalget foreslaar, at der gives ham Anciennitet fra 1. Oktober 1915.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

27. Forslag fra Skatteinspektøren om Fremrykning af Anciennitet for samtlige Assisterter af II Grad paa Skattekontoret. — Lønudvalget foreslaar, at Ancienniteten for efternævnte Kontorassistenter ændres til: L. P. Petersen, Johan Richter, Chr Børgesen, H. Laursen og Ragnhild Hueg fra 1. Oktober 1914. L. Trauelsen og H. K. Laursen fra 1. Oktober 1916.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

28. Forslag fra Lønudvalget om, at Kontorassistent af II Grad paa Bygningsinspektørens Kontor, Johanne Beyer, gives Anciennitet fra 1. Oktober 1919.

Vedtoges.

29. Forslag fra Brandkommissionen om, at Brandsvend O. M. Jensen gives Anciennitet fra 1. Oktober 1913 og P. L. Jørgensen fra 1 Oktober 1914. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

30. Forslag fra Sygehusudvalget om, at Portneren paa Kommunehospitalet gives Anciennitet fra 1. Oktober 1916. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

31. Andragende fra Chaufførernes Fagforening om, at Chaufførerne oprykkes i 7. Lønklasse. — Løn-

udvalget kan ikke anbefale Andragendet, saa meget mindre som Fagforeningen ved den mundtlige Forhandling erklærede sig tilfreds med Ansættelsen i 8. Lønklasse.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

32. Andragende fra Arrestbetjent Halvor Nielsen om 4 Aars Anciennitet. — Ikke anbefalet af Lønudvalget.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

33. Forslag fra Sygehusudvalget om, at Inspektrisen ved Hospitalerne ansættes i 8. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1919. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

9. L ø n k l a s s e.

34. Forslag fra Lønudvalget om, at Lønnen ændres fra 2000 Kr., stigende med 200 Kr. hvert 3. Aar til 3000 Kr., til: 2000 Kr. stigende med 200 Kr. hvert 3. Aar til 3200 Kr.

Vedtoges.

35. Andragende fra Kontorassistent af III Grad paa Arrestforvarerens Kontor, Charlotte Justesen, om, at hendes Anciennitet ændres til 1. Oktober 1913. — Lønudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

36. Forslag fra Sygehusudvalget om, at Kontorassistent af III Grad paa Marselisborg Hospital, Frk. Rasmussen, oprykkes i 8. Lønklasse. — Lønudvalget kan ikke tiltræde Forslaget, men foreslaar, at der gives hende Anciennitet fra 1. Oktober 1910.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

10. L ø n k l a s s e.

37. Forslag fra Sygehusudvalget om, at Lønnen for 10. Lønklasse ændres fra 2400 Kr., sti-

gende med 200 Kr. hvert 3. Aar til 2800 Kr., til: 2800 Kr., stigende med 200 Kr. hvert 3. Aar til 3200 Kr., og at Massøsen paa Kommunehospitalet ansættes i 11. Lønklasse.

Lønudvalget tiltræder Forslaget og foreslaar Ancienniteten for de forskellige Funktionærer fastsat som følger: Bestyreren af Bispegaarden $\frac{1}{10}$ 1916, Opsynsmændene paa Fattiggaarden M. Christensen og J. M. Petersen $\frac{1}{10}$ 1919, Køkkenbestyrerinden og Vaskeribestyrerinden paa Kommunehospitalet $\frac{1}{10}$ 1913, Oldfruen paa Kommunehospitalet $\frac{1}{10}$ 1919, Køkkenbestyrerinden paa Marselisborg Hospital $\frac{1}{10}$ 1919, Sygeplejersken paa Fattiggaarden $\frac{1}{10}$ 1919, Sygeplejersken paa »De gamles Hjem« $\frac{1}{10}$ 1913.

Vedtoges.

11. Lønklasse.

38. Forslag fra Sygehusudvalget om, at Sygeplejersker udgaar af Lønregulativet. — Tiltraadt af Lønudvalget.

Vedtoges.

39. Forslag fra Markudvalget om, at Markbetjent M. Nielsen ansættes i 10. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1913. — Lønudvalget foreslaar, efter at Lønnen i 10. Lønklasse er forhøjet, Markbetjenten ansat i 11. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1913.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

40. Forslag fra Fattigudvalget om, at Bestyrerinden af Fattigvæsenets Børneoptagelseshjem, Bertha Overgaard, ansættes i 10. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1919. — Lønudvalget foreslaar, efter at Lønnen i 10. Lønklasse er forhøjet, Bestyrerinden ansat i 11. Lønklasse med Anciennitet fra 1. Oktober 1916.

Lønudvalgets Forslag vedtoges.

41. Handels- og Kontormedhjælperforeningen meddeler, at Foreningen ikke har kunnet antage Lønudvalgets Forslag i den foreliggende Skikkelse.

Toges til Efterretning.

42. Forslag fra Byraadsmedlem V a l d. P e t e r s e n om følgende Ændringer til Lønudvalgets Forslag:

- a. »§ 8 ændres til:

Løn 3200 Kr. stigende med 200 Kr. hvert 3. Aar til 4000 Kr. o. s. v.

De i Forslaget for Over- og Natarbejde nævnte 200 Kr. for Brandsvende og Opsynsbetjente bortfalder.

Kloaktilsynsmændene henvises til Brolægningsudvalget for nærmere at undersøge dette Arbejdsforholds Omlægning og derefter fremsætte Indstilling.

- b. § 9 ændres til:

Løn 2800 Kr. stigende med 200 Kr. hvert 3. Aar til 3200 Kr.

Ingen kan ansættes som Kontorassistent ved Kommunen førend det fyldte 18 Aar, og ingen kan overflyttes eller ansættes som Kontorassistent af 2. Grad førend det fyldte 24 Aar.

- c. Med Hensyn til de Poster, hvor der medfølger Lejlighed, maa det henstilles, at der for følgende Lejligheders Vedkommende foretages en Nedsættelse: Fattiggaarden, »De gamles Hjem« og de gamle Skoler, da den i Forslaget nævnte Leje er en Stigning paa ca. 100 %, og ved Siden af at være uretfærdigt at sætte gamle og umoderne Lejligheder op i saadan en Pris vil det føre Konsekvenser med sig ud i det private, og

danne Følger vil blive en haard Byrde for Byens Befolkning.

- d. De ved Kommunen for Tiden fast ansatte, som erholder Pension enten fra Staten eller fra en Kommune, maa ansættes i en særlig Klasse, saaledes at Pensionen bliver illusorisk. Og fremtidig kan ingen Pensionister antages under Aarhus Kommune.
- e. Ingen af de under Aarhus Kommune saaledes antagne maa paatage sig arbejde hos andre Arbejdsgivere; i modsat Fald medfører det Afsked.»

Fra Lønudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Lønudvalget kan ikke tiltræde Ændringsforslagene, hvoraf enkelte vil komme til Behandling ved Revision af Pensionsreglementet og Vedtægten.«

Møller bemærkede hertil, at Lønudvalget ikke havde kunnet tiltræde disse Ændringsforslag. En Stigning til 4000 Kr i 8 Lønklasse vilde gøre denne til det samme som 7. Lønklasse, og det vilde ikke være passende. En Slutløn paa 3200 Kr. for 9. Lønklasse var tiltraadt af Lønudvalget men en Begyndelsesløn paa 2800 Kr for en ung Mand eller Pige kunde man ikke gaa med til, saa maatte alle Lønklasser forrykkes i Forhold dertil. Hvad Kloaktilsynsmændene angik, havde Brolægningsudvalgets Formand lovet at ordne denne Sag, saaledes at de vilde faa fuld Beskæftigelse. Angaaende den foreslaaede Husleje kunde denne ikke kaldes for høj, hvis man regnede med, hvad det kostede at bygge nu, saa maatte den forhøjes ca. 100 %, og naar man tog Hensyn til den billige Pris for Varme, var Tjenestemændene næppe forurettede. Angaaende Pensionisters Ansættelse i en lavere Lønklasse, saa skulde dette have været

ordnet tidligere; man kunde ikke godt nu sætte dem lavere end andre, naar de udførte samme Arbejde. Men der kunde jo træffes nærmere Bestemmelser herom ved eventuel senere Ansættelse. Endelig angaaende det private Arbejde, saa havde der altid været en saadan Bestemmelse; men der fandtes enkelte spredte Tilfælde, hvor man havde givet Tilladelse dertil, og det var ikke saa let lige paa en Gang at forbyde dette. Men i hvert Fald kunde man have Opmærksomheden henvendt paa dette Forhold og holde paa, at der skulde særlig Tilladelse til.

Vald. Pedersen kunde ikke se, at der var lavet stort ved Lønregulativet siden sidste Møde; det var nærmest Lapperier. Et Lønregulativ skulde gerne kunne holde i nogle Aar, men dette havde altsaa ikke kunnet holde i 8 Dage, og til Foraaret vilde man have de samme Ausøgninger om Forbedringer som tidligere. Taleren beklagede, at Lønudvalget ikke havde kunnet gaa med til hans Ændringsforslag udover et ganske enkelt af disse, for det var særlig i 8. og 9. Lønklasse, at Skoen trykkede. En ung Mand, som skulde forsørge sig selv, kunde ikke gøre dette i disse Tider for 38 Kr. om Ugen. Det var derfor intet Under, at Handels- og Kontormedhjælperforeningen ikke var tilfreds; det vilde bevirke, at Forslaget ikke holdt i 14 Dage, og derfor vilde Taleren ikke stemme for det. Hvad den foreslaaede Husleje angik, var der den Forskel fra Statens Forslag, at der beregnedes Huslejen kun som $\frac{1}{8}$ af Grundlønnen og ikke af de forskellige Tillæg; men her var næsten hele Indtægten fast Løn, og Huslejen blev da forholdsvis større. Det var urimeligt, at en Mand, som før havde haft sin Lejlighed for 200 Kr. og gratis Lys og Varme,

nu skulde give ca. 600 Kr. for Lejligheden og 200 Kr. for Brændsel; det var at give med den ene Haand og tage med den anden. Men denne Sag havde ogsaa en anden Side, for hvis Kommunen saaledes forhøjede sine Lejligheder med 100 %, kunde det let skabe et Præcedens ude i Byen, idet Borgerne kunde sige, at hvad der var Ret for Aarhus Byraad, maatte vel ogsaa være det for private Husejere; saa kunde man risikere en Huslejestigning paa 100—150 %. Taleren vilde derfor bestemt tage Afstand fra Fabrikant Møllers Udtalelse om Huslejen. At ansætte Pensionister i Kommunens Tjeneste var en Inkonsekvens, som Taleren ikke kunde stemme for, og ligeledes vilde Taleren henstille at vedtage Bestemmelsen om, at det absolut var forbudt Kommunens Folk at tage Arbejde hos private Arbejdsgivere.

Møller vilde hertil sige, at den laveste Løn var 45 Kr. om Ugen, og det var forsvarligt til unge Mennesker paa 18 Aar. Angaaende Huslejen vilde man ganske simpelt blive nødt til at gaa til en stor Forhøjelse, for det kostede mere end det dobbelte at bygge nu, og selv om det ikke direkte vedkom de gamle Lejligheder uden hvad Reparationer angik, saa var Pængene nu kun halvt saa meget værd som tidligere, og derfor var det naturligt, at Husejerne fik nogen Erstatning. Taleren beklagede, at Vald. Petersen ikke kunde stemme for Forslaget, og ligeledes var det beklageligt, at han havde brugt den Udtalelse, at Lønregulativet ikke kunde holde i 14 Dage, for det gavnede næppe Sagen. Taleren fandt stadig, at det var et forsvarligt Forslag, som Byraadet kunde være bekendt.

Christensen fandt, at det var let nok at kritisere her; men naar man skulde til at tage

praktisk fat paa Sagen, var Forholdet et andet, og Vald. Petersen havde lige saa godt som andre Medlemmer været med til at foreslaa forskellige Ændringer og Forflyttelser i de højere Lønklasser. Naar Vald. Petersen foreslog en Skala paa 12 Aar, var det ikke til særlig Gavn for Funktionærerne, for hvis Lønregulativet som hidtil blev ændret med 5—6 Aars Mellemløb, saa havde de ikke megen Interesse af Slutlønnen efter 12 Aars Forløb. Hvad Ekstraarbejdet angik, kunde det ikke saa godt tages bort paa en Gang, men det kunde maaske ske efterhaanden, naar nye Folk blev ansatte. Der fandtes ikke nogetsteds noget tilsvarende til en Løn paa 2800 Kr. til 3200 Kr. for Skriverklassen, ellers kunde man jo diskutere Spørgsmaalet. Men intetsteds i Statens Love fandtes der en saadan Løn for denne Klasse. Taleren var enig med Vald. Petersen i, at man ikke burde ansætte pensionerede Folk; men man kunde ikke godt nu ændre det for dem, som var ansatte. Hvis man helt skulde forbyde alt privat Arbejde, kunde det muligvis i Øjeblikket knibe med at faa flere af de højere Poster besat. Derfor havde man i Krigsaarene set noget bort derfra. Taleren vilde anbefale Lønudvalgets Indstilling.

P. P e t e r s e n indrømmede, at Lønudvalget havde gjort et stort og godt Arbejde, og det var derfor trist, at det ikke vakte Tilfredshed; men Tilfredshed var jo en sjælden Vare nutildags. Taleren kunde dog have ønsket, at man var kommen ind paa en noget mere glidende Lønskala, for man var sikkert i Øjeblikket ved Toppen af Konjunkturerne, og hvis disse skulde gaa meget ned, kunde det let blive vanskeligt for de næringsdrivende at udrede disse Lønninger igennem

Skatterne. Taleren vilde derfor henstille til Lønudvalget ved senere Forhandlinger at komme mere ind paa dette Princip.

V a l d. P e t e r s e n vilde bestemt protestere mod Hr Møllers Udtalelse om, at det skulde være nødvendigt at skride til en saa stor Husleje-forhøjelse, og Taleren maatte hævde, at han var kompetent til at udtale sig om Spørgsmaalet, da han baade var Husejer og fleraarigt Medlem af Huslejenævnet. Til Dato havde Nævnene holdt de gamle Lejligheder nede ved en Stigning paa ca. 25 %, og det havde der været nogenlunde Tilfredshed med baade hos Ejere og Lejere; derfor var det en meget uheldig Udtalelse af en af Højres Førere, at Huslejen burde forhøjes ca. 100 %. Til Christensen vilde Taleren sige, at naar han var gaaet med til at indstille Brandinspektøren til Forhøjelse, saa var det for at faa en Forhøjelse for Brandsvendene ogsaa. Christensen burde ikke bruge Ordet »Skriverklasse«, for deri laa noget nedsættende, og baade Hr. Christensen og Taleren kunde sikkert lære noget af disse Folk. Til Konsul Petersen vilde Taleren sige, at man vist ikke paa langt nær var naaet Toppen endnu; men Konsulen burde rejse ud og animere sine Partifæller til at standse de mange Forhøjelser, for disse var større end Lønforhøjelserne, i hvert Fald naar det drejede sig om en Arbejders vigtigste Livsfornødenheder.

F o r m a n d e n havde opfattet Bestemmelsen om, at Huslejen sættes til $\frac{1}{8}$, saaledes, at der i nogen Grad tages Hensyn til, hvorledes Lejlighederne er. Hvad den omtalte Huslejestigning i gamle Ejendomme angik, vilde Taleren dog gøre opmærksom paa, at den vigtigste og største Udgift paa disse Ejendomme var Renten af Prioriteterne, og

denne var ikke steget i nogen særlig Grad. En saa stor Forhøjelse, som Hr. Møller nævnte, kunde derfor ikke kaldes nødvendig.

Møller havde ikke bragt Huslejespørgsmaalet ind i Debatten; men Forhandlingen syntes at udvikle sig til en ren politisk Diskussion. Taleren skulde blot gøre Vald. Petersen opmærksom paa, at Staten i sine nye Lønningslove havde en saadan Skriverklasse, og de, som var ansat i denne, fik en Løn, som laa langt lavere end det Forslag, der her var fremsat af Lønudvalget. Hvad Huslejen angik, var Renten selvfølgelig ikke steget saa meget, men til Gengæld var Reparationer steget ca. 200 %.

Simonsen syntes, at Lønudvalget og dettes Underudvalg havde gjort et særdeles godt Arbejde, og man kunde se, at de havde bestræbt sig for at gøre Ret og Skel mod alle. Taleren beklagede, at Vald. Petersen ikke kunde stemme for Forslaget, for Taleren havde den Overbevisning, at Socialdemokraterne i Byraadet godt kunde være bekendt at stemme for dette Forslag. Da de fremkomne Udtalelser om Huslejen let vilde kunne anvendes af private Grundejere som Paaskud for at kræve en stor Forhøjelse af Huslejen, vilde Taleren hævde, at et saadant Krav var ikke berettiget. De to Ting kunde ikke sammenlignes, for Kommunens Boliger havde hidtil været sat til en alt for lav Leje, og i al Almindelighed kunde det ikke siges, at $\frac{1}{8}$ var for meget i Husleje.

Brøndum havde kun haft et begrænset Arbejde i Lønudvalget, men kunde fuldtud anerkende det store Arbejde, der var gjort af Underudvalget. Taleren haabede, at dette Regulativ kunde komme til at gælde en ikke saa kort Tid, for det betød mange Fordele for Kommunens Folk. For det

første var det allermeste fast Løn, og det havde stor Betydning, naar Niveauet forhaabentlig engang gik ned. Skriverklassen var jo nærmest en Overgangsklasse med Oprykning til andre Lønklasser. Taleren var ked af, at Fabrikant Møller havde brugt den Udtalelse om Huslejen, for den vilde blive brugt af private som Paaskud til Forhøjelse, og en saa stor Forhøjelse var ikke paakrævet. Hvad Kommunens Lejligheder angik, var det sikkert Meningen, at der i nogen Maade skulde en Taksation til, for alle Lejlighederne svarede maa-ske ikke til $\frac{1}{8}$ af Lønnen. Taleren vilde henstille, hvis der skulde blive yderligere Forhandlinger, at Lønudvalget saa blev suppleret med Vald. Pedersen, som havde speciel Indsigt i saa mange Ting.

Christensen bemærkede, at med Hensyn til Huslejebestemmelsen havde man ganske simpelt brugt Statens Lønningslove som Forbillede. Muligvis vilde derved enkelte Lejligheder blive sat for højt; men det kunde jo de forskellige Udvalg undersøge. Hidtil havde disse Lejligheder gennemgaaende staaet alt for lavt. Iøvrigt havde der jo været Lejlighed til at stille Ændringsforslag i den Retning, men saadant var ikke sket.

Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

43. Foranlediget ved Arbejdsmændenes Krav om, at Dyrtidstillæget udbetales med 25 Øre pr. Time, foreslaar Lønudvalget, at Bestemmelserne i Forslagets § 10 om Dyrtidstillæg ændres saaledes, at der til de under a) nævnte Funktionærer (gifte) udbetales et Dyrtidstillæg af 600 Kr. aarlig uden Hensyn til Børneantal, og til de under b) nævnte Funktionærer (ugifte) 200 Kr. aarlig. Efter Marts Maaned 1920 forhøjes eller nedsættes Dyrtidstillæget henholds-

vis med 60 Kr. og 20 Kr. efter de i Forslaget nævnte Regler.

Vedtoges.

44. Ændring til Overenskomsten mellem Aarhus Kommune, og de kommunale Arbejdsmands Fagforening, saalydende :

I Anledning af hoslagte Skrivelse af 23. ds. fra de kommunale Arbejdsmands Fagforening foreslaar Lønudvalget, at det i Forslag til Overenskomst med Kommunens og Havnens Arbejdsmand antørte Dyrtidstillæg, 450 Kr. til gifte + 50 Kr. for hvert Barn under 15 Aar, og 200 Kr. til ugifte, ændres til 25 Øre pr. Time, som udbetales ugentlig sammen med Grund-Timelønnen.

Efter 1. Marts 1920 forhøjes eller nedsættes Dyrtidstillæget med 2.5 Øre pr. Time efter de i Forslaget nævnte Regler.

Vedtoges.

Formanden sluttede hermed 2. Behandling og satte samtlige Forslag under Afstemning.

Lønudvalgets Forslag til Lønregulativ, samt Forslag til Overenskomst med Kommunens Haandværkere og Arbejdsmand vedtoges med de foranstaaende Ændringer og Tilføjelser med alle Stemmer mod een.

6. (J. Nr. 10—1919). **Valg af et Medlem til Aarhus Amts Skoleraad i Stedet for afdøde Eatsraad Filtenborg.**

Møller foreslog Overlærer K. P. Kristensen.

Christensen foreslog Marthin Pedersen.

Ved skriftlig Afstemning valgtes Marthin Pedersen med 11 Stemmer, medens K. P. Kristensen fik 7 Stemmer.

7. (J. Nr. 10—1919). **Valg af et Medlem til Be-**

styrelsen for Christian IX's Børnehjem i Stedet for afdøde Etatsraad Filtenborg.

Møller foreslog Købmand Edvard Nielsen.

Edvard Nielsen valgtes.

8. (J. Nr. 491—1919). **Valg af 2 Medlemmer til at indtræde i Politiraadet.**

Formanden meddelte, at efter den nye Politioordning skulde der vælges et saadant Raad, hvis Politiet forlangte det, og dette var sket her.

Mikael Johansen og S. Petersen valgtes.

9. (J. Nr. 3°—1919), **Efterbevilling af Overskridelser i Brandvæsenets Regnskab. — 2. Behandling.**

Kjeld Sørensen syntes, det var rart at se, om man havde fulgt Budgettet; men Indstillingen gav ingen Oplysninger herom.

Simonsen bemærkede, at rent formelt skulde enhver Overskridelse bevilges; men det samlede Budget var her 3—4000 Kr. under det bevilgede Beløb. Regnskabet vilde senere komme til at foreligge.

Efterbevilling meddeltes.

10. (J. Nr. 43—1919). **Skrivelse fra Statsbanerne om Flytning af Pissoret ved Bruunsbro.**

Brolægningsudvalget indstiller, at nævnte Pissor flyttes hen til den ny Halls Sti ved Hjørnet af Bruunsgade, og at der hertil bevilges ca. 780 Kr., som afholdes af Konto XVII, 2, b.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 460—1919). **Indstilling fra Politimesteren om Anskaffelse af 15 Lammepelse til Politiet.**

Udvalget for Bygninger og Inventar kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

12. (J. Nr. 454—1919). Skrivelse fra Stiftamtet angaaende **Ændringer i Loven om Understøttelse til Enker med Børn.**

Fra Udvalget for Enkebørnsunderstøttelsen forelaa følgende Skrivelse:

»Ved Tilbagesendelsen af hoslagte med det ærede Byraads Skrivelse af 11. d. M. (J. Nr. 454—1919) til Udvalgets Erklæring oversendte Sag angaaende Forslag til Ændringer i Loven om Understøttelse til Børn af Enker (Lov Nr. 124 af 29. April 1913 og Lov Nr. 101 af 4. Marts 1918) skal Udvalget tillade sig at udtale:

Man er enig med »Foreningen af kommunale Hjælpekasser« og »Foreningen af Forsørgelsesinspektører og ligestillede« i, at Taksterne for Understøttelserne og den nugældende Grænse for Enkernes Indtægt bør forhøjes betydeligt, ligesom Børn af Enkemænd burde have lettere Adgang til Understøttelse end hidtil. En Forhøjelse af Understøttelser og Indtægtsgrænse af 50 % fra det, der er fastsat ved Loven af 4. Marts 1918, vilde efter Udvalgets Formening være passende. Ved Loven af 29. April 1913 ere Understøttelserne fastsatte til 100 Kr. til Barnets 2 Aar, 80 Kr. til det 12. Aar og 60 Kr. til det 14. Aar, og ved Loven af 4. Marts 1918 til 150 Kr. til Barnets 4 Aar, 120 Kr. til det 12. Aar og 90 Kr. til det 14. Aar. For Købstædernes Vedkommende er Indtægtsgrænsen ved Loven af 1913 fastsat til 466 Kr. 66 Øre aarlig, hvilken Grænse ved Loven af 1918 forhøjedes til 700 Kr. aarlig.

Hvis en Forhøjelse som ommeldt nu fandt Sted, vil det formentlig kunne siges, at Enkebørnsunderstøttelsen fuldtud har holdt Skridt med Priserne paa Livsforbrødenhederne, navnlig

naar henses til, at der ved Dyrtidslovgivningen er dispenseret fra Bestemmelsen i Loven af 1913, § 1, om Enkebørnsunderstøttelsens Bortfald ved Modtagelse af Hjælpekassehjælp.

Udvalgets Flertal, Kjeld Sørensen og Erik Olesen, kan ikke tiltræde et Forslag om Forhøjelse af Formuegrænsen, der ved Loven af 1913 er fastsat til 4000 Kr. med et Tillæg af 500 Kr. for hvert Barn under 14 Aar, og som ikke blev ændret ved Loven af 1918, hvorimod Mindretallet, Frk. M. Thomsen, udtaler, at en Forhøjelse her i lignende Forhold som ovenfor nævnt for Understøttelserne og Indtægtsgrænsens Vedkommende ogsaa maa anses passende og svarende til Principet i den oprindelige Lov.»

Kjeld Sørensen forelagde Indstillingen.

Mariane Thomsen syntes, det var naturligt, at der ogsaa kom en Forhøjelse af Formuegrænsen svarende til de to andre Forhøjelser, saa meget mere som 4000 Kr. i 1913 svarede til mindst 6000 Kr. nu. Eventuelt kunde man maa-ske sætte 6000 Kr. + 50 Kr. for hvert Barn. I Udvalget havde man flere Gange haft det Tilfælde, at man havde været nødt til at sige til en Enke, at hun skulde bruge af sin Formue, og dette fremmede ikke Sparsommeligheden. Det kunne ved denne Lov var netop, at det var Hjælp til Selvhjælp, og selv om Dyrtidslovgivningen i Øjeblikket tillod Enkerne ogsaa at modtage Hjælpekassehjælp, maatte man jo regne med, at disse midlertidige Love engang blev afviklede. Taleren vilde derfor foreslaa, at man satte 50 % ved alle 3 Punkter.

Kjeld Sørensen var ikke klar over, hvad Frk. Thomsen mente med sit Forslag, for det øvrige var jo allerede en Gang forhøjet med 50

% og nu foreslog man 50 % til. Hvis derfor Formuegrænsen skulde stige tilsvarende, maatte dette blive 100 %, og saa var man oppe paa ca. 10000 Kr. Det var selvfølgelig rart at understøtte, men det var ikke let at skaffe Pengene til Veje, og de Enker, der havde nogen Formue, var ogsaa godt stillede i Forhold til de andre. De kunde hæve af deres Kapital, hvad der ikke var noget ondt i, eller ogsaa maatte de ligesom andre Enker tage fat og arbejde. Der var ogsaa den Hage ved det, at naar en Enke var tilkendt Understøttelse, kunde den ikke tages fra hende, selv om hendes Formue steg nok saa meget.

B e c h vilde gerne støtte Frk. Thomsens Forslag, for det var betænkeligt at skulle henvise Folk til at bruge af deres lille Formue; man burde netop se at fremme Sparsommeligheden. En lille Formue var ofte skabt ved Sparsommelighed i Ægteskabet, og ældre Folk vilde nødig røre en saadan lille Kapital, hvis det ikke var absolut nødvendigt. Naar man tog Hensyn til Pengenes synkende Købeevne, var det ret naturligt ogsaa at gaa til en Forhøjelse af Formuegrænsen.

K j e l d S ø r e n s e n bemærkede, at i Stedet for at bruge Formuen var der den Udvej at søge Arbejde, ligesom andre Enker maatte. Man kunde ikke absolut gaa ud fra, at en Enke skulde beholde samme sociale Stilling, som hun havde, mens Manden levede. Skulde Formuegrænsen forhøjes, burde Indtægtsgrænsen forhøjes langt mere.

M a r i a n e T h o m s e n vilde gerne gaa med hertil, hvis Kjeld Sørensen saa vilde gaa med til en Forhøjelse af Formuegrænsen.

K j e l d S ø r e n s e n kunde saa gaa med til

at foreslaa en Forhøjelse af Formuegrænsen til 6000 Kr.

Indstillingen vedtoges saaledes, at Formuegrænsen sættes til 6000 Kr.

14. (J. Nr. 494—1919). Indstilling fra Udvalget for Alderdomsunderstøttelse om **Forhøjelse af de faste Refusionstakster.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Ved Skrivelse af 4. Juli 1913 har Indenrigsministeriet som Rettesnor ved Afvikling af Mellemværende med Staten og andre Kommuner fastsat en Takst for Ophold i Aarhus Kommunes Alderdomsasyll »De gamles Hjem«, for de fast antagne af 1,80 Kr. pr. Dag, og for de alderdomsunderstøttede, der uden at være optagne i Plejeafdelingen indlægges i Sygeafdelingen, og for hvilke denne saaledes tjener som egentlig Sygehus, af 2,40 Kr. pr. Dag. Disse Beløb er paa Grund af Dyrtiden fra 1. Januar 1917 indtil videre forhøjet med 25 %, jfr. Indenrigsministeriets Cirkulære Nr. 48 af 7. Marts 1917, og Refusionsbeløbene er saaledes for Tiden henholdsvis 2,25 Kr. og 3 Kr. pr. Dag.

Efter hoslagte Beregning over Udgifterne ved Hjemmets Drift har Udgiften i 1918—19 andraget 280 $\frac{6}{10}$ Øre pr. Dag for Plejeafdelingens Vedkommende og 359 Øre pr. Dag for Sygeafdelingens Vedkommende, og Refusionstaksterue dækker saaledes ikke Udgifterne ved Driften, hvorfor man tillader sig at indstille, at det ærede Byraad søger Approbation hos Indenrigsministeriet paa en Forhøjelse af de faste Takster, saaledes at disse fra 1. Oktober d. A. at regue bliver 2 Kr. pr. Dag for Plejeafdelingen og 3 Kr. pr. Dag for Sygeafdelingen.«

O l e s e n forelagde og anbefalede Indstillingen.
Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 67—1919). Indstilling fra Belysningsudvalget om Bevilling af 15000 Kr. til Anskaffelse af smaa Elektromotorer.

C h r i s t e n s e n gjorde opmærksom paa, at det havde været nødvendigt at forhøje Renten til 7 %.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 482—1919). Andragende fra Ane M. Gravesen om Borgerskab for at kunne oprette Fæstekontor.

F o r m a n d e n havde ikke sendt Andragendet til noget Udvalg, da der næppe i Byraadet vilde være Stemning for Oprettelse af saadanne, efter at man havde faaet offentlige Fæstekontorer.

M a r i a n e T h o m s e n vilde ikke anbefale det foreliggende Andragende. Men det skulde nødig slaas fast, at der ikke mere skulde være Fæstekontorer, for de havde sikkert deres Betydning, særlig ved at skaffe kvindelig Arbejdskraft til private Huse.

N. J o h. L a u r s e n antog ikke, at Formanden havde ment, at de nuværende Fæstekontorer skulde nedlægges, hvis de blev ledige.

F o r m a n d e n havde kun udtalt sig om det foreliggende Andragende.

Kunde ikke bevilges.

16. **Købekontrakter** angaaende Marselisborgrunde med
- a. (J. Nr. 22¹⁷—1919). Øjenlæge Lindgreen.
 - b. (J. Nr. 22¹⁸—1919). Murermester A. Knudsen.
 - c. (J. Nr. 22¹⁹—1919). Landstingsmand Harald Jensen.
 - d. (J. Nr. 22²⁰—1919). Jernbanearbejder M. R. Hviid.

Godkendtes.

17. **Andragender om Byggedispensationer** fra
- a. (J. Nr. 2²⁶⁹—1919). Bygningslovens § 6 for Herluf Trollesgade Nr. 21.
 - b. (J. Nr. 2²⁷⁰—1919). Bygningslovens § 21 for Vestergade Nr. 8.
 - c. (J. Nr. 2²⁷¹—1919). Bygningslovens §§ 6 og 8 for Vesterbrogade Nr. 41—43.
 - d. (J. Nr. 2²⁷²—1919). Bygningslovens §§ 21 og 6 og Bygningsvedtægtens § 14 for Max Müllers Gade Nr. 18.
 - e. (J. Nr. 2²⁷³—1919). Bygningslovens §§ 21 og 6 og Bygningsvedtægtens § 14 for Max Müllers Gade Nr. 16.
 - f. (J. Nr. 2²⁷⁴—1919). Bygningslovens § 6 for Max Müllers Gade Nr. 14.
 - g. (J. Nr. 2²⁷⁵—1919). Bygningslovens § 6 og Bygningsvedtægtens § 14 for Max Müllers Gade Nr. 12.
 - h. (J. Nr. 2²⁷⁶—1919). Bygningslovens § 6 og Bygningsvedtægtens § 14 for Max Müllers Gade Nr. 10.
 - i. (J. Nr. 2²⁷⁷—1919). Bygningslovens § 6 og Bygningsvedtægtens § 14 for Max Müllers Gade Nr. 8.
 - k. (J. Nr. 2²⁷⁸—1919). Bygningslovens § 6 for Max Müllers Gade Nr. 6.
 - l. (J. Nr. 2²⁷⁹—1919). Bygningslovens §§ 21 og 6 og Bygningsvedtægtens § 14 for Max Müllers Gade Nr. 4.
 - m. (J. Nr. 2²⁸⁰—1919). Bygningslovens §§ 21 og 6 og Bygningsvedtægtens § 14 for Max Müllers Gade Nr. 2.

Anbefales.
